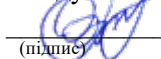

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

До захисту допустити:

Завідувач кафедри інформаційної діяльності

В'ячеслав КУДЛАЙ

(підпис)

(ПІБ завідувача кафедри)

«20» червня 2024 р.

**«ТЕХНОЛОГІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УСТАНОВІ»**

Кваліфікаційна робота
здобувачки вищої освіти
першого(бакалаврського)рівня
освітньо-професійної програми
«Інформаційна ,бібліотечна та архівна справа»
Марзіни Поліни Валеріївни

Науковий керівник:
Кудлай В'ячеслав Олегович,
завідувач кафедри інформаційної
діяльності, кандидат наук із
соціальних комунікацій

Рецензент:
Добровольська Вікторія Василівна,
доктор наук із соціальних комунікацій,
професор, завідувач кафедри арт-
менеджменту та івент технологій
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв

Кваліфікаційна робота
захищена з оцінкою добре 74С
Секретар ЕК
«27» червня 2024 р.

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ВИЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У БІБЛІОТЕЦІ.....	6
1.1. Цілі та завдання інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці.....	6
1.2. Організаційна структура інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці .	9
Висновки до розділу 1	11
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В БІБЛІОТЕЧНИХ УСТАНОВАХ.....	15
2.1. Інструменти та методи інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці ..	15
2.2. Процес інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці.....	17
2.3 Роль бібліотекаря в інформаційно-аналітичній діяльності	20
Висновки до розділу 2	24
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНФОРМАЦІЙНО- АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ БІБЛІОТЕЧНОЇ УСТАНОВИ .	26
3.1. Стан інформаційно-аналітичної діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського	26
3.2. Перспективи вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності бібліотечної установи	32
Висновки до розділу 3	43
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49

ВСТУП

Сучасні бібліотеки зазнають значних змін завдяки впровадженню інформаційних технологій, які радикально змінили методи збирання, обробки та розповсюдження інформації. Технології інформаційно-аналітичної діяльності (ІАД) стали важливим інструментом у бібліотечній практиці, забезпечуючи ефективне управління інформаційними ресурсами та покращення якості обслуговування користувачів.

Актуальність теми обумовлена зростаючою потребою у швидкому та точному доступі до інформації в умовах інформаційного суспільства. Впровадження технологій ІАД у бібліотеках дозволяє не лише покращити процес пошуку та аналізу інформації, а й зробити бібліотечні послуги більш затребуваними та актуальними. Це особливо важливо в умовах конкуренції з іншими інформаційними ресурсами та сервісами, такими як Інтернет та цифрові бібліотеки.

Об'єктом дослідження є бібліотеки як установи, які здійснюють інформаційно-аналітичну діяльність (ІАД) у межах своєї роботи. В умовах сучасного інформаційного суспільства бібліотеки стикаються з необхідністю використання технологій ІАД для управління інформаційними ресурсами, задоволення інформаційних потреб користувачів та підвищення якості послуг.

Предметом дослідження є технології інформаційно-аналітичної діяльності (надалі ІАД), що використовуються в бібліотеках, їх роль та вплив на ефективність роботи бібліотек та якість послуг. В умовах сучасного інформаційного суспільства бібліотеки стикаються з необхідністю впровадження нових методів та інструментів для збирання, обробки, аналізу та поширення інформації. Це робить технології ІАД важливим елементом бібліотечної практики, спрямованим на задоволення інформаційних потреб користувачів та покращення управління бібліотечними ресурсами.

Метою даного дослідження є аналіз та оцінка технологій інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеках, а також виявлення їх ролі у підвищенні ефективності роботи бібліотек та покращенні якості послуг.

Для досягнення цієї мети було поставлено такі **завдання**:

- вивчити основні поняття та теоретичні засади інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеках;
- розглянути технології та інструменти, що використовуються для реалізації ІАД у бібліотечній практиці;
- проаналізувати досвід впровадження технологій ІАД у різних бібліотеках;
- оцінити вплив технологій ІАД на ефективність роботи бібліотек та задоволеність користувачів;
- виявити перспективні напрями розвитку технологій ІАД у бібліотечній сфері.

Стан дослідженості теми. Дослідження теми технологій інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеках є важливою складовою сучасної бібліотечної науки. Використані публікації в даній кваліфікаційній роботі висвітлюють різні аспекти цієї теми, забезпечуючи комплексний підхід до вивчення та впровадження інформаційно-аналітичних технологій в бібліотечну практику, зокрема, різним аспектам інформаційної діяльності присвячено дослідження Апшай Н.І. [2], Білоус В. С. [9], Воскобойнікової-Гузевої О. В. [11], Дригайло С. В. [14], Новицької Т. Л. [25].

Джерельну базу дослідження складають Закони України «Про інформацію», «Про науково-технічну інформацію», «Про бібліотеки і бібліотечну справу», а також ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила, ДСТУ ISO 7154:2010.

Для вирішення завдань кваліфікаційної роботи використано такі **методи наукового дослідження**: аналіз та синтез. Аналіз літератури - дослідження та аналіз наукових публікацій, монографій, статей, звітів та інших джерел інформації, пов'язаних з ІАД у бібліотеках. Цей метод дозволяє виявити

поточний рівень знань на тему, визначити основні концепції, підходи та технології. Синтез – об'єднання інформації, отриманої з різних джерел, створення цілісного уявлення про проблему. Синтез допомагає виробити нові ідеї та підходи на основі існуючих даних.

Практичне значення дослідження полягає у вдосконаленні інформаційно-аналітичної роботи бібліотечних установ. Результати дослідження мають практичне значення для бібліотек, сприяючи їх модернізації, покращенню якості обслуговування користувачів та підтримці науково-дослідної та освітньої діяльності. Впровадження запропонованих технологій дозволить бібліотекам стати більш ефективними та сучасними інформаційними центрами.

Апробація результатів дослідження відбулася на Декаді студентської науки факультету філології та масових комунікацій (МДУ, м. Київ) [21].

Структура роботи складається з вступу, основної частини, що включає три розділи, висновки та список використаних джерел. У вступі викладено актуальність теми, мету та завдання дослідження, а також структуру роботи. У першому розділі визначено зміст інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці. У другому розділі узагальнено технології інформаційної діяльності в бібліотечних установах. Третій розділ присвячено дослідженню практики використання технологій інформаційно-аналітичної діяльності на прикладі бібліотечної установи. Список використаних джерел складається з 41 позиції.

РОЗДІЛ 1. ВИЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У БІБЛІОТЕЦІ

1.1. Цілі та завдання інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці

Інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеці – це комплексний та систематизований процес, що включає збирання, обробку, аналіз та надання інформації для задоволення різноманітних інформаційних потреб користувачів. Вона спрямована на пошук, оцінку та організацію інформації, а також на створення нових знань та висновків на основі наявних даних. Інформаційно-аналітична діяльність охоплює широкий спектр інформаційних процесів, включаючи систематичний збір, критичний аналіз та ефективне розповсюдження інформаційних ресурсів, що дозволяє користувачам отримувати доступ до необхідної інформації в найкоротші терміни.

Основна мета інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці – забезпечити користувачів доступом до актуальної та достовірної інформації, допомогти їм у пошуку потрібних даних, а також надати їм ефективні інструменти та методи для аналізу та інтерпретації цієї інформації. Інформаційно-аналітична діяльність спрямована на створення інтегрованих інформаційних систем, що дозволяють оптимізувати процеси пошуку та обробки інформації, підвищуючи таким чином ефективність інформаційного обслуговування [24].

До завдань інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці належать:

- збір та індексування інформаційних ресурсів: систематичний пошук та класифікація різних джерел інформації для забезпечення швидкого доступу до них.

- організація та зберігання інформації: створення систем зберігання, які забезпечують легкий та ефективний доступ до зібраних даних.

- пошук та надання інформації користувачам: оперативне реагування на запити користувачів та надання їм необхідної інформації у зручному форматі.

- аналіз та оцінка інформації: визначення достовірності, актуальності та релевантності інформаційних джерел.

- створення інформаційних продуктів: підготовка бібліографічних списків, аналітичних оглядів та інших інформаційних матеріалів, які сприяють кращому розумінню теми.

- проведення інформаційних досліджень: аналіз потреб користувачів та розробка рекомендацій щодо поліпшення інформаційного обслуговування.

- навчання користувачів: розвиток навичок роботи з інформацією та використання інформаційних ресурсів через проведення тренінгів та консультацій [38].

Інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеці здійснюється з використанням сучасних інструментів та методів, таких як пошукові системи, бази даних, каталоги, бібліографічні індекси, а також методи аналізу та інтерпретації інформації.

Бібліотекар відіграє важливу роль в інформаційно-аналітичній діяльності, він є фахівцем, який допомагає користувачам у пошуку та оцінці інформації, надає їм необхідні інструменти та навчає навичкам роботи з інформацією.

Оцінка ефективності інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці включає аналіз використання інформаційних ресурсів, задоволеність користувачів, а також оцінку досягнення поставлених цілей та завдань.

Інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеці має низку цілей та завдань, які спрямовані на забезпечення доступу до інформації, її аналіз та оцінку.

Зокрема, цілями інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці є:

- забезпечує доступ до інформаційних ресурсів для користувачів бібліотеки.
- надання якісної та актуальної інформації для задоволення інформаційних потреб користувачів.

- підвищення інформаційної грамотності користувачів та розвиток їх навичок роботи з інформацією.

- сприяння у науково-дослідній та професійній діяльності користувачів.

До завдань інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці належать:

- збір та індексування інформаційних ресурсів: систематичний пошук, відбір та класифікація різних джерел інформації для забезпечення швидкого доступу до них. Це включає в себе створення та ведення каталогів, баз даних та електронних ресурсів;

- організація та зберігання інформації: створення систем зберігання, які забезпечують легкий та ефективний доступ до зібраних даних. Важливим аспектом є підтримка актуальності та безпеки інформаційних ресурсів;

- пошук та надання інформації користувачам: оперативне реагування на запити користувачів та надання їм необхідної інформації у зручному форматі. Це включає надання доступу до електронних ресурсів, баз даних та інтернет-ресурсів;

- аналіз та оцінка інформації: визначення достовірності, актуальності та релевантності інформаційних джерел, зокрема, аналіз включає в себе перевірку інформації на відповідність встановленим критеріям якості;

- створення інформаційних продуктів: підготовка бібліографічних списків, аналітичних оглядів та інших інформаційних матеріалів, які сприяють кращому розумінню теми та задоволенню інформаційних потреб користувачів;

- проведення інформаційних досліджень: аналіз потреб користувачів, дослідження нових інформаційних технологій та розробка рекомендацій щодо поліпшення інформаційного обслуговування;

- навчання користувачів: розвиток навичок роботи з інформацією та використання інформаційних ресурсів через проведення тренінгів, семінарів та консультацій [14].

Цілі та завдання інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці спрямовані на забезпечення користувачів якісною та актуальною інформацією,

розвиток їх інформаційної грамотності та підтримку їхньої професійної діяльності.

Інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеці є невід'ємною частиною її функціонування, спрямованою на задоволення потреб користувачів в актуальній та достовірній інформації. Вона включає в себе широкий спектр завдань, від збору та організації інформації до її аналізу та інтерпретації. Ефективне здійснення цієї діяльності сприяє підвищенню рівня інформаційної грамотності користувачів, підтримує їх науково-дослідну та професійну діяльність і забезпечує високу якість інформаційного обслуговування.

1.2. Організаційна структура інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці

Організаційна структура інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці може змінюватись в залежності від конкретної організації та її потреб. Однак, зазвичай вона включає такі основні елементи:

Організаційна структура інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці є комплексною системою, яка забезпечує ефективне управління інформаційними потоками та задоволення інформаційних потреб користувачів. Вона складається з кількох ключових компонентів, кожен з яких виконує специфічні функції та має свою унікальну роль у загальній системі [10].

Відділ інформаційно-аналітичної діяльності є центральною ланкою в організаційній структурі бібліотеки. У ньому працюють фахівці, які займаються пошуком, аналізом та наданням інформації користувачам. Ці спеціалісти мають глибокі знання про різні інформаційні ресурси, такі як наукові бази даних, електронні журнали, каталоги та інші джерела. Вони вміють ефективно використовувати ці ресурси для збору, обробки та аналізу інформації, що дозволяє їм надавати користувачам високоякісні інформаційні послуги. Фахівці

відділу також виконують роль консультантів, допомагаючи користувачам розробляти стратегії пошуку інформації та навчаючи їх методам ефективного використання інформаційних ресурсів.

Інформаційно-аналітичний центр є фізичним простором, де розташовуються комп'ютери, бази даних, програмне забезпечення та інші інструменти, необхідні для проведення інформаційно-аналітичної роботи. У цьому центрі створені умови для комфортної та продуктивної роботи як фахівців бібліотеки, так і користувачів. Тут можна знайти спеціалізоване обладнання та програмне забезпечення для аналізу даних, роботи з великими масивами інформації та проведення різноманітних досліджень. Крім того, інформаційно-аналітичний центр може включати спеціально обладнані зони для навчання та тренінгів, де користувачі можуть отримати практичні навички роботи з інформаційними ресурсами та навчитися сучасним методам обробки даних.

Команда інформаційних спеціалістів складається з бібліотекарів та інших професіоналів, які мають спеціалізовані знання в різних галузях. Ці спеціалісти працюють разом, щоб забезпечити комплексне інформаційне обслуговування користувачів. Вони допомагають користувачам у пошуку та аналізі інформації, проводять навчальні заходи та консультують з питань інформаційної грамотності. Члени команди мають високий рівень професійної підготовки та постійно вдосконалюють свої знання і навички, щоб відповідати сучасним вимогам інформаційного обслуговування. Вони також беруть участь у розробці та реалізації проєктів, спрямованих на покращення інформаційних послуг та підвищення ефективності роботи бібліотеки [18].

Мережа інформаційних ресурсів включає бази даних, електронні журнали, електронні книги та інші електронні ресурси, які доступні користувачам через комп'ютери та інтернет. Бібліотекарі відповідають за підбір та організацію цих ресурсів, а також за забезпечення їхньої доступності та актуальності. Мережа інформаційних ресурсів є важливою складовою інформаційно-аналітичної діяльності, оскільки забезпечує користувачів широким спектром інформаційних матеріалів, що задовольняють їхні потреби в різних галузях знань. Крім того,

бібліотекарі постійно моніторять нові інформаційні ресурси та включають їх до мережі, забезпечуючи таким чином актуальність та повноту інформаційного фонду бібліотеки.

Таким чином, організаційна структура інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці включає відділ, центр, команду фахівців та мережу інформаційних ресурсів. Всі ці елементи працюють разом для забезпечення користувачів якісною та актуальною інформацією. Відділ інформаційно-аналітичної діяльності є головним осередком, де здійснюється збір, аналіз та надання інформації. Інформаційно-аналітичний центр забезпечує технічну базу для проведення аналітичної роботи та навчання. Команда інформаційних спеціалістів надає користувачам консультаційну підтримку та навчання, а мережа інформаційних ресурсів забезпечує доступ до різноманітних електронних джерел інформації. Ця інтегрована система дозволяє бібліотеці ефективно задовольняти інформаційні потреби користувачів та підтримувати їхню науково-дослідну та професійну діяльність на високому рівні.

Висновки до розділу 1

На основі проведеного у розділі 1 кваліфікаційної роботи аналізу інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці можна зробити кілька важливих висновків. По-перше, інформаційно-аналітична діяльність відіграє ключову роль у забезпеченні користувачів якісною та актуальною інформацією. Вона включає комплексний процес збирання, обробки, аналізу та надання інформації, що спрямований на задоволення різноманітних інформаційних потреб користувачів. Ця діяльність охоплює широкий спектр завдань, від пошуку та оцінки інформації до її організації та створення нових знань і висновків на основі наявних даних.

Основною метою інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці є забезпечення користувачів доступом до актуальної та достовірної інформації,

допомога у пошуку потрібних даних, а також надання ефективних інструментів та методів для аналізу й інтерпретації цієї інформації. Це досягається шляхом створення інтегрованих інформаційних систем, що оптимізують процеси пошуку та обробки інформації, підвищуючи таким чином ефективність інформаційного обслуговування.

Важливою складовою інформаційно-аналітичної діяльності є оцінка достовірності, актуальності та релевантності інформаційних джерел. Це дозволяє забезпечити високий рівень якості інформаційних послуг, що надаються користувачам. Крім того, створення інформаційних продуктів, таких як бібліографічні списки, аналітичні огляди та інші інформаційні матеріали, сприяє кращому розумінню теми та задоволенню інформаційних потреб користувачів.

Інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеці здійснюється з використанням сучасних інструментів та методів, таких як пошукові системи, бази даних, каталоги, бібліографічні індекси та методи аналізу й інтерпретації інформації. Сучасні технології, такі як електронні каталоги та автоматизовані інформаційні системи, значно спрощують процеси обробки та зберігання інформації, роблячи їх більш ефективними та доступними для користувачів.

Бібліотекар відіграє ключову роль у цій діяльності, виступаючи як фахівець, що допомагає користувачам у пошуку та оцінці інформації, надає необхідні інструменти та навчає навичкам роботи з інформацією. Бібліотекарі виконують функції консультантів, навігаторів у світі інформації та педагогів, сприяючи підвищенню рівня інформаційної грамотності користувачів.

Оцінка ефективності інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці включає аналіз використання інформаційних ресурсів, задоволеність користувачів, а також оцінку досягнення поставлених цілей та завдань. Важливими критеріями є якість та оперативність надання інформації, рівень задоволеності користувачів, а також вплив інформаційних продуктів на їхню науково-дослідну та професійну діяльність.

Загалом, інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеці є невід'ємною частиною її функціонування, спрямованою на задоволення потреб користувачів

в актуальній та достовірній інформації. Вона включає в себе широкий спектр завдань, від збору та організації інформації до її аналізу та інтерпретації. Ефективне здійснення цієї діяльності сприяє підвищенню рівня інформаційної грамотності користувачів, підтримує їх науково-дослідну та професійну діяльність і забезпечує високу якість інформаційного обслуговування.

Таким чином, цілі та завдання інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці спрямовані на створення інформаційного середовища, яке підтримує та розвиває наукові, освітні та культурні ініціативи користувачів. Основні висновки включають необхідність забезпечення доступу до якісної інформації, підтримки дослідницьких процесів, підвищення рівня обслуговування користувачів, а також оптимізації управління бібліотечними ресурсами з використанням сучасних технологій та методів аналізу.

Організаційна структура інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці має бути спрямована на ефективне управління ресурсами, використання інновацій, задоволення потреб користувачів і забезпечення високого рівня аналітичної роботи. Це досягається за рахунок централізованого управління, спеціалізації підрозділів, міждисциплінарної взаємодії, постійного навчання персоналу та регулярної оцінки ефективності діяльності.

Організаційна структура інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці може змінюватись в залежності від конкретної організації та її потреб. Однак, зазвичай вона включає такі основні елементи, як відділ інформаційно-аналітичної діяльності, інформаційно-аналітичний центр, команда інформаційних спеціалістів та мережа інформаційних ресурсів. Всі ці елементи працюють разом для забезпечення користувачів якісною та актуальною інформацією.

Відділ інформаційно-аналітичної діяльності є головним осередком, де здійснюється збір, аналіз та надання інформації. Інформаційно-аналітичний центр забезпечує технічну базу для проведення аналітичної роботи та навчання. Команда інформаційних спеціалістів надає користувачам консультаційну підтримку та навчання, а мережа інформаційних ресурсів забезпечує доступ до

різноманітних електронних джерел інформації. Ця інтегрована система дозволяє бібліотеці ефективно задовольняти інформаційні потреби користувачів та підтримувати їхню науково-дослідну та професійну діяльність на високому рівні.

РОЗДІЛ 2.

ТЕХНОЛОГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В БІБЛІОТЕЧНИХ УСТАНОВАХ

2.1. Інструменти та методи інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці

Інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеці є надзвичайно важливим елементом, що забезпечує ефективне функціонування бібліотечних послуг і задоволення інформаційних потреб користувачів. Для виконання цієї діяльності бібліотеки використовують різноманітні інструменти та методи, що дозволяють збирати, обробляти, аналізувати та надавати інформацію користувачам. Нижче описані основні інструменти та методи, які використовуються у бібліотеках для здійснення інформаційно-аналітичної діяльності.

Бібліотеки використовують каталоги та бази даних для організації та зберігання інформації про свої ресурси. Каталоги містять записи про книги, журнали, статті, електронні ресурси та інші матеріали, доступні в бібліотеці. Ці каталоги забезпечують структурований доступ до матеріалів і дозволяють користувачам ефективно шукати інформацію. Наприклад, системи автоматизованого каталогізування дозволяють створювати детальні описи бібліотечних ресурсів, що включають авторів, назви, рік видання, ключові слова та інші метадані. Це значно полегшує процес пошуку та підвищує точність результатів (див. Таблицю 2.1) [4].

Пошукові системи є невід'ємною частиною інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеках. Вони дозволяють шукати інформацію в Інтернеті за ключовими словами та фільтрувати результати за різними параметрами. Це дозволяє бібліотекарям оперативно знаходити актуальні та надійні джерела інформації для користувачів. Наприклад, використання таких пошукових систем,

як Google Scholar, допомагає бібліотекарям швидко знаходити наукові статті та публікації з різних галузей знань.

Таблиця 2.1.

Приклад структури бібліотечного каталогу

Назва книги	Автор	Рік видання	Ключові слова	ISBN
Інформаційні системи	Іван Іванович	2020	інформація, системи, аналіз	978-3-16-148410-0
Аналіз даних	Петро Петрович	2018	дані, аналіз, статистика	978-3-16-148410-1

Бібліотеки активно використовують електронні ресурси, такі як електронні книги, електронні журнали, бази даних та інші онлайн-ресурси. Ці ресурси забезпечують користувачам доступ до великої кількості інформації, що може бути зручною для дослідження та навчання. Бібліотекарі допомагають користувачам знаходити потрібні ресурси, орієнтують їх у використанні електронних ресурсів та забезпечують доступність та актуальність цих ресурсів.

Бібліотекарі використовують аналітичні інструменти для аналізу та оцінки інформації. Це можуть бути статистичні програми, інструменти візуалізації даних, програми для аналізу тексту та інші інструменти. Наприклад, програми для обробки тексту та аналізу контенту дозволяють бібліотекарям виявляти ключові тенденції та патерни в інформаційних потоках, що сприяє кращому розумінню потреб користувачів та прийняттю обґрунтованих рішень на основі даних [1].

Для ефективної взаємодії з користувачами бібліотекарі використовують різноманітні комунікаційні інструменти, такі як електронна пошта, соціальні мережі, чати та відеоконференції. Ці інструменти дозволяють бібліотекарям оперативно відповідати на запитання користувачів, надавати консультації та підтримку віддалено. Наприклад, використання платформ для відеоконференцій дозволяє бібліотекарям проводити онлайн-консультації та тренінги, що підвищує доступність бібліотечних послуг для користувачів.

Для координації та управління різними аспектами інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки використовують інструменти управління проєктами. Ці інструменти допомагають планувати, організовувати та контролювати виконання завдань, що пов'язані зі збиранням, обробкою та аналізом інформації. Використання таких систем, як Trello або Asana, дозволяє бібліотекарям ефективно розподіляти ресурси та слідкувати за прогресом виконання проєктів [9].

Сучасні бібліотеки все частіше використовують технології великих даних для аналізу великого обсягу інформації. Ці технології дозволяють бібліотекарям обробляти великі масиви даних, виявляти тенденції та робити прогнозування на основі отриманих результатів. Використання таких технологій, як Hadoop або Spark, допомагає бібліотекам покращити якість інформаційного обслуговування та приймати більш обґрунтовані рішення.

Отже, інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеці є складним і багатограним процесом, що включає використання різноманітних інструментів та методів для збирання, обробки, аналізу та надання інформації користувачам. Використання сучасних технологій та аналітичних інструментів дозволяє бібліотекарям ефективно задовольняти інформаційні потреби користувачів та підвищувати якість бібліотечних послуг. Важливим аспектом цієї діяльності є постійне вдосконалення навичок бібліотекарів та впровадження нових технологій, що забезпечують ефективне управління інформаційними ресурсами та підтримку науково-дослідної та освітньої діяльності користувачів.

2.2. Процес інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці

Процес інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці включає кілька етапів, які дозволяють бібліотекарям ефективно збирати, обробляти, аналізувати та надавати інформацію користувачам.

Варто розглянути кожен етап процесу інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці окремо [28].

Збір інформації. На першому етапі бібліотекарі активно збирають інформацію з різних джерел, таких як бази даних, електронні ресурси, каталоги, журнали та книги. Вони використовують різні пошукові системи та інструменти для пошуку потрібної інформації. Цей процес включає ідентифікацію відповідних джерел інформації та збір даних з надійних та достовірних джерел. Важливою частиною цього етапу є також постійний моніторинг нових публікацій та оновлень у сфері науки і технологій, що дозволяє бібліотекарям залишатися в курсі найсвіжіших даних.

Обробка інформації. Після збирання інформації бібліотекарі проводять її обробку. Це включає перевірку достовірності та актуальності інформації, а також її структурування та організацію. Обробка інформації може включати такі дії, як видалення дублікатів, класифікація та категоризація інформації, створення індексів та анотацій. Бібліотекарі можуть використовувати спеціальні програми та інструменти для обробки інформації, такі як системи управління базами даних (DBMS), програмне забезпечення для текстового аналізу та інструменти для автоматизації робочих процесів.

Аналіз інформації. На цьому етапі бібліотекарі проводять аналіз зібраної та обробленої інформації. Вони виділяють основні теми, тренди та патерни, а також проводять порівняльний аналіз різних джерел інформації. Аналіз допомагає бібліотекарям зрозуміти, яка інформація є найбільш корисною та релевантною для користувачів. Це може включати кількісний та якісний аналіз даних, використання статистичних методів та програмного забезпечення для візуалізації даних. Аналіз інформації дозволяє бібліотекарям робити висновки та формулювати рекомендації для користувачів.

Надання інформації. Останній етап процесу інформаційно-аналітичної діяльності – надання інформації користувачам. Бібліотекарі використовують різні комунікаційні інструменти, такі як електронна пошта, соціальні мережі, чати та відеоконференції для спілкування з користувачами. Вони відповідають

на запитання користувачів, консультують їх, надають інформацію та підтримку віддалено. Важливим аспектом цього етапу є персоналізація інформаційних послуг, що дозволяє надавати користувачам саме ту інформацію, яка відповідає їхнім індивідуальним потребам [27].

Таблиця 2.2.

Етапи процесу інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці

Етап	Опис	Інструменти та методи
Збір інформації	Збір даних з різних джерел, моніторинг нових публікацій	Пошукові системи, бази даних, електронні ресурси
Обробка інформації	Перевірка достовірності, структурування, класифікація та категоризація інформації	DBMS, текстовий аналіз, автоматизація робочих процесів
Аналіз інформації	Виділення основних тем, трендів, патернів, порівняльний аналіз	Статистичні методи, візуалізація даних
Надання інформації	Надання інформації користувачам, консультації, підтримка	Електронна пошта, соціальні мережі, відеоконференції, чати

Процес інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці є комплексним і багатоетапним, що вимагає використання різноманітних інструментів та методів. Кожен етап – від збору інформації до її надання користувачам – має свої особливості та вимагає спеціальних знань і навичок від бібліотекарів. Ефективне виконання цих етапів забезпечує високу якість інформаційних послуг та задоволення інформаційних потреб користувачів.

Збір інформації є початковим і одним з найважливіших етапів, що закладає основу для подальшої обробки та аналізу даних. Використання надійних джерел і сучасних пошукових систем дозволяє забезпечити достовірність зібраної інформації. Обробка інформації, включаючи структурування та класифікацію, сприяє її організованому зберіганню та легкому доступу. Аналіз інформації дозволяє виявляти ключові тенденції та робити обґрунтовані висновки, що є

цінним для користувачів. Нарешті, надання інформації з використанням різноманітних комунікаційних каналів забезпечує оперативне та персоналізоване обслуговування користувачів.

Всі ці етапи взаємопов'язані і створюють цілісний процес, який дозволяє бібліотекам ефективно виконувати свою інформаційно-аналітичну функцію. Постійне вдосконалення інструментів та методів, а також розвиток професійних навичок бібліотекарів є ключем до успіху в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотеки.

Таким чином, процес інформаційно-аналітичної діяльності у бібліотеці є складним і багатограним, що включає різні етапи і методи, кожен з яких відіграє важливу роль у забезпеченні користувачів якісною та актуальною інформацією.

2.3 Роль бібліотекаря в інформаційно-аналітичній діяльності

Бібліотекар грає ключову роль в інформаційно-аналітичній діяльності у бібліотеці. Він є професіоналом, який володіє знаннями та навичками в галузі пошуку, організації та аналізу інформації. В епоху цифрових технологій та постійного зростання обсягу інформації, роль бібліотекаря стає все більш складною та важливою. Розглянемо детальніше основні аспекти цієї ролі.

Пошук та збір інформації здійснюється бібліотекарем за запитом користувачів. Він знає, як ефективно використовувати різноманітні інформаційні ресурси, такі як бази даних, електронні журнали, каталоги та інші джерела. Бібліотекар вміє формулювати пошукові запити, аналізувати отримані результати та вибирати найбільш релевантні та корисні матеріали [22].

Таблиця 2.3.1.

Інструменти пошуку інформації

Інструмент	Опис
Бази даних	Електронні сховища інформації, що містять структуровані записи про різні ресурси.
Електронні журнали	Доступ до наукових статей та публікацій в електронному форматі.
Каталоги	Системи, що організують та індексують ресурси бібліотеки.
Пошукові системи	Інтернет-ресурси для пошуку інформації за ключовими словами та фразами.

У сфері організації та структурування інформації бібліотекар відіграє важливу роль у створенні систем, що дозволяють зберігати та швидко знаходити потрібні матеріали. Це включає розробку та підтримку електронних каталогів, індексацію та класифікацію матеріалів, створення бібліографічних списків та інших інформаційних ресурсів [16]. Бібліотекарі використовують різні методи та інструменти для організації інформації, що забезпечують її доступність та зручність використання для користувачів.

Таблиця 2.3.2.

Методи організації інформації

Метод	Опис
Каталогізація	Процес створення записів про ресурси, що включає ключові дані про матеріали.
Індексація	Призначення індексів ресурсам для полегшення їх пошуку та організації.
Бібліографічні списки	Списки літератури та ресурсів, систематизовані за певними критеріями.
Систематизація	Організація ресурсів за темами, галузями знань чи іншими категоріями.

Окрім того, бібліотекар проводить аналіз та оцінку інформації, щоб визначити її якість, достовірність та актуальність. Він критично оцінює джерела, перевіряє факти та дані, а також проводить порівняльний аналіз різних джерел інформації. Це допомагає користувачам отримати найбільш надійні та корисні матеріали для їхніх досліджень та інших інформаційних потреб. Важливою складовою цієї роботи є використання аналітичних інструментів та методів, що дозволяють виявляти тренди, патерни та інші значущі елементи в масиві даних.

Таблиця 2.3.3.

Критерії оцінки інформації

Критерій	Опис
Достовірність	Перевірка точності та правдивості інформації.
Актуальність	Визначення відповідності інформації поточним потребам та ситуації.
Релевантність	Оцінка відповідності інформації запитам користувачів.
Об'єктивність	Відсутність упередженості та суб'єктивних факторів у поданні інформації.

Роль бібліотекаря не обмежується лише технічними аспектами пошуку та організації інформації. Вона також включає активну комунікацію з користувачами, розуміння їхніх потреб та надання персоналізованої підтримки. Бібліотекар допомагає користувачам визначити їхні інформаційні потреби, розробити стратегії пошуку, а також знаходити та використовувати необхідні ресурси. Така підтримка є надзвичайно важливою для користувачів, особливо в умовах сучасного інформаційного середовища, яке постійно змінюється та ускладнюється [23].

Таблиця 2.3.4.

Методи підтримки користувачів

Метод	Опис
Консультації	Особисті або онлайн зустрічі для допомоги користувачам у пошуку інформації.
Тренінги	Організація навчальних сесій для підвищення інформаційної грамотності користувачів.
Інструкції та гід	Розробка та надання користувачам посібників з використання інформаційних ресурсів.

Бібліотекар відіграє важливу роль у розвитку інформаційної грамотності користувачів. Він проводить тренінги, семінари та інші освітні заходи, що навчають користувачів ефективному пошуку, оцінці та використанню інформації. Це допомагає користувачам краще орієнтуватися в інформаційному просторі та використовувати наявні ресурси з максимальною ефективністю.

Таблиця 2.3.5.

Теми тренінгів з інформаційної грамотності

Тема	Опис
Основи інформаційного пошуку	Навчання базовим технікам пошуку інформації в електронних ресурсах та базах даних.
Оцінка джерел	Методи критичної оцінки достовірності та актуальності джерел інформації.
Використання бібліотечних ресурсів	Інструкції щодо доступу та ефективного використання ресурсів бібліотеки.

Бібліотекар відіграє надзвичайно важливу роль в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотеки [13]. Його робота охоплює всі етапи інформаційного процесу: від пошуку та збору інформації до її аналізу, оцінки та надання користувачам. Завдяки високій кваліфікації та спеціалізованим знанням, бібліотекарі забезпечують користувачам доступ до якісної та актуальної інформації, допомагають у вирішенні інформаційних запитів і сприяють розвитку інформаційної грамотності. Ефективне виконання цих функцій сприяє

підвищенню якості інформаційних послуг бібліотеки та задоволенню інформаційних потреб користувачів.

Інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеці є невід'ємною частиною її функціонування, спрямованою на задоволення потреб користувачів в актуальній та достовірній інформації. Вона включає в себе широкий спектр завдань, від збору та організації інформації до її аналізу та інтерпретації. Ефективне здійснення цієї діяльності сприяє підвищенню рівня інформаційної грамотності користувачів, підтримує їх науково-дослідну та професійну діяльність і забезпечує високу якість інформаційного обслуговування.

Висновки до розділу 2

Проведений у розділі 2 аналіз показує, що інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеках є критично важливим компонентом, який забезпечує ефективне функціонування бібліотечних послуг та задоволення інформаційних потреб користувачів. Основні аспекти цієї діяльності включають використання сучасних інструментів та методів для збирання, обробки, аналізу та надання інформації. Розглянемо основні висновки детальніше.

1. Інструменти та методи, які використовуються у бібліотеках для інформаційно-аналітичної діяльності, є надзвичайно різноманітними і включають електронні каталоги, бази даних, пошукові системи, аналітичні інструменти та інші технології. Використання автоматизованих систем каталогізації, таких як Integrated Library Systems (ILS), дозволяє створювати детальні записи про бібліотечні ресурси, що значно полегшує процес пошуку та підвищує точність результатів.

2. Процес інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеці складається з кількох етапів: збір інформації, обробка інформації, аналіз інформації та надання інформації користувачам. Кожен з цих етапів вимагає використання спеціалізованих інструментів та методів. Наприклад, під час збору інформації використовуються різні пошукові системи та бази даних, під час обробки –

системи управління базами даних, а для аналізу – статистичні програми та інструменти візуалізації даних.

3. Роль бібліотекаря в інформаційно-аналітичній діяльності є центральною. Бібліотекарі виконують функції пошуку та збору інформації, організації та структурування даних, аналізу та оцінки інформації, а також підтримки користувачів. Вони допомагають користувачам у формулюванні пошукових запитів, аналізі результатів та виборі найбільш релевантних джерел інформації. Крім того, бібліотекарі проводять навчання користувачів навичкам інформаційної грамотності, що сприяє підвищенню їх здатності ефективно використовувати інформаційні ресурси.

Аналітичні інструменти, такі як NVivo, Atlas.ti та інші, дозволяють бібліотекарям виявляти ключові тенденції та патерни в інформаційних потоках, що сприяє кращому розумінню потреб користувачів та прийняттю обґрунтованих рішень на основі даних. Використання великих даних (Big Data) і відповідних технологій, таких як Hadoop або Spark, дає змогу обробляти великі масиви інформації та здійснювати прогнозування на основі отриманих результатів, що покращує якість інформаційного обслуговування.

Важливим аспектом інформаційно-аналітичної діяльності є також розвиток інформаційної грамотності користувачів. Бібліотеки організують тренінги, семінари та інші освітні заходи, що навчають користувачів ефективному пошуку, оцінці та використанню інформації. Це допомагає користувачам краще орієнтуватися в інформаційному просторі та використовувати наявні ресурси з максимальною ефективністю.

Таким чином, інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеці є багатограним і комплексним процесом, який включає використання різних інструментів та методів для збирання, обробки, аналізу та надання інформації користувачам. Ефективне здійснення цієї діяльності сприяє підвищенню рівня інформаційної грамотності користувачів, підтримує їх науково-дослідну та професійну діяльність і забезпечує високу якість інформаційного обслуговування.

РОЗДІЛ 3.

ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ БІБЛІОТЕЧНОЇ УСТАНОВИ

3.1. Стан інформаційно-аналітичної діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Інформаційно-аналітична діяльність Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (надалі НБУ) відіграє ключову роль у забезпеченні доступу до наукової та освітньої інформації, а також у підтримці наукових досліджень та інновацій. Бібліотека виконує функції національного інформаційного центру, надаючи широкий спектр інформаційних та аналітичних послуг для вчених, дослідників, студентів та інших користувачів. У цьому контексті важливо розглянути основні аспекти, цілі, методи та результати інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки.

Інформаційно-аналітична діяльність включає збирання, обробку, аналіз та поширення інформації, необхідної для наукових досліджень, освітніх програм та управлінських рішень.

У НБУ імені В.І. Вернадського ця діяльність охоплює такі напрямки [24]:

1. Інформаційні послуги: надання доступу до електронних та друкованих ресурсів, включаючи бази даних, наукові журнали, книги та інші матеріали.
2. Аналітичні послуги: проведення аналізу наукової інформації, підготовка аналітичних звітів, оглядів літератури та інших матеріалів.
3. Підтримка досліджень: надання консультацій та методичної допомоги у пошуку інформації, організації наукових досліджень та публікації результатів.
4. Освітні програми: організація семінарів, вебінарів, тренінгів та інших заходів, спрямованих на підвищення інформаційної писемності користувачів.

Основні цілі та завдання інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки імені В.І. Вернадського включають:

- забезпечення доступу до інформації: надання користувачам доступу до актуальної та якісної наукової інформації у різних форматах;
- підтримку наукових досліджень: сприяння науковцям та дослідникам у проведенні наукових досліджень та публікації результатів;
- розвиток інформаційної грамотності: підвищення рівня інформаційної грамотності користувачів через освітні програми та консультації;
- аналіз наукової інформації: проведення аналітичних досліджень, підготовка оглядів та звітів з різних наукових тем [там само].

Досягнення цілей інформаційно-аналітичної діяльності бібліотека імені В.І. Вернадського використовує такі методи та інструменти:

- бази даних та електронні ресурси: використання наукових баз даних, електронних журналів та книг для надання користувачам доступу до актуальної інформації;
- аналітичні системи та програмне забезпечення: застосування спеціалізованих програм для аналізу даних, візуалізації інформації та підготовки звітів;
- консультації та тренінги: організація консультаційних сесій та освітніх заходів для користувачів;
- мережеві ресурси та онлайн-платформи: використання інтернету та онлайн-платформ для поширення інформації та взаємодії з користувачами [7].

Дослідження в галузі інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек показують, що сучасні бібліотеки відіграють ключову роль у забезпеченні доступу до наукової інформації та підтримці наукових досліджень. Важливість інформаційно-аналітичної діяльності зростає в умовах глобалізації та розвитку інформаційного суспільства, коли потреба в якісній інформації та аналітиці стає особливо актуальною.

Джерела бази дослідження. Основні джерела, що використовуються у дослідженні інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки імені В.І. Вернадського включають наукові статті, монографії, звіти, а також внутрішні

документи бібліотеки, такі як звіти про діяльність, аналітичні огляди та статистичні дані [7].

Методи наукового дослідження. У дослідженні інформаційно-аналітичної діяльності використовуються такі методи:

- аналіз документів: вивчення внутрішніх та зовнішніх документів, пов'язаних із діяльністю бібліотеки;

- анкетування та опитування: проведення анкетування та опитувань користувачів для збору даних про їх потреби та задоволеність послугами;

- контент-аналіз: аналіз змісту інформаційних ресурсів та аналітичних звітів;

- порівняльний аналіз: порівняння практик інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки імені В.І. Вернадського із аналогічними установами.

Роль інформаційно-аналітичної діяльності у розвитку бібліотеки НБУ імені Вернадського є достатньо широкою.

Таблиця 3.1.1.

Основні напрямки інформаційно-аналітичної діяльності НБУ

Напрямок діяльності	Опис
Інформаційні послуги	Надання доступу до електронних та друкованих ресурсів, включаючи бази даних, журнали, книги.
Аналітичні послуги	Проведення аналізу наукової інформації, підготовка звітів та оглядів.
Підтримка досліджень	Консультації та методична допомога у пошуку інформації, організації досліджень.
Освітні програми	Організація семінарів, вебінарів, тренінгів для підвищення інформаційної грамотності.
Використання аналітичних систем	Застосування програм для аналізу даних, візуалізації інформації та підготовки звітів.

Інформаційно-аналітична діяльність НБУ є ключовим фактором у підтримці наукових досліджень та інновацій. Розвиток цієї діяльності включає впровадження технологічних інновацій, партнерство з науковими установами,

розвиток цифрових колекцій, участь у наукових конференціях та виставках, підтримку інноваційних проєктів та активну взаємодію з громадськістю.

Бібліотека активно впроваджує сучасні технології для оптимізації роботи та покращення якості обслуговування. Наприклад, використання спеціалізованого програмного забезпечення для аналізу інформації та автоматизації процесів каталогізації та індексації матеріалів.

Партнерство з науковими установами. Бібліотека співпрацює з науковими установами для організації спільних дослідницьких проєктів та обміну досвідом. Таке партнерство сприяє розширенню доступу до наукової інформації та підвищенню її якості. Розвиток цифрових колекцій Бібліотека активно розвиває свої цифрові колекції, включаючи електронні книги, журнали, аудіо та відеоматеріали. Це дозволяє користувачам отримувати доступ до інформації у будь-який час та з будь-якої точки світу.

Участь у наукових конференціях та виставках. Бібліотека бере активну участь у наукових конференціях та виставках, представляючи свої досягнення та обмінюючись досвідом із колегами з інших установ. Це сприяє поширенню наукової інформації та підвищенню престижу бібліотеки. Підтримка інноваційних проєктів Бібліотека надає підтримку інноваційним проєктам та стартапам, надаючи доступ до інформаційних ресурсів та консультації щодо їх використання. Це сприяє розвитку інновацій у різних галузях науки та техніки. Взаємодія з громадськістю Бібліотека підтримує активну взаємодію з громадськістю, організовуючи різноманітні заходи та акції для привернення уваги до своєї діяльності та підвищення інтересу до читання та науки.

Технологічний розвиток. Бібліотека імені Вернадського активно впроваджує сучасні інформаційні технології для оптимізації роботи та покращення якості обслуговування користувачів. Це включає використання спеціалізованого програмного забезпечення для аналізу інформації, створення і підтримки цифрових колекцій, а також розробки онлайн-платформ для обміну знаннями і спільної роботи.

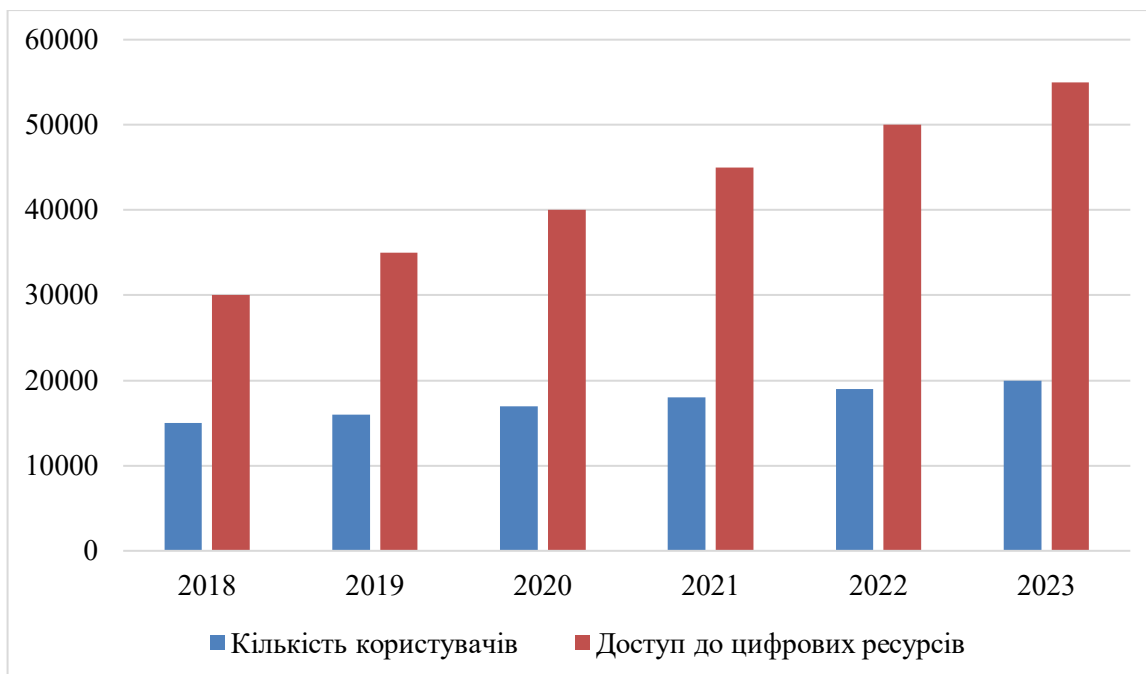
Освітні програми. Одним із пріоритетних напрямків діяльності бібліотеки є організація освітніх програм. Це включає проведення семінарів, тренінгів та курсів з інформаційної грамотності, а також навчання за використанням сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності. Бібліотека також співпрацює з освітніми установами з метою розробки спільних освітніх проєктів. Наукові дослідження Бібліотека бере активну участь у наукових дослідженнях у галузі інформаційно-аналітичної діяльності. Це включає проведення власних досліджень, участь у наукових конференціях та виставках, а також публікацію наукових статей та звітів. Бібліотека також співпрацює із науковими установами для організації спільних дослідницьких проєктів.

Таблиця 3.1.2

**Динаміка підтримки інформаційно-аналітичної діяльності користувачів
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського за 2018-2023 роки**

Рік	Кількість користувачів	Доступ до цифрових ресурсів	Запити на підтримку досліджень	Проведені освітні програми
2018	15000	30000	500	20
2019	16000	35000	550	25
2020	17000	40000	600	30
2021	18000	45000	650	35
2022	19000	50000	700	40
2023	20000	55000	750	45

На підставі проведеного аналізу можна зробити висновок, що стан інформаційно-аналітичної діяльності НБУВ відповідає сучасним вимогам та тенденціям, забезпечуючи високу якість інформаційних послуг та підтримку наукових досліджень.

Діаграма 3.1. Доступ до цифрових ресурсів НБУВ ім. В.І. Вернадського для користувачів у 2018-2023 рр.

Партнерство та співробітництво. Бібліотека встановлює партнерські відносини з іншими бібліотеками, навчальними закладами, науковими дослідницькими центрами та компаніями. Це дозволяє обмінюватися досвідом та ресурсами, а також створювати спільні проєкти та програми. Партнерство також сприяє розширенню доступу до наукової інформації та підвищенню її якості.

Просування та маркетинг. Для залучення нових користувачів та просування своїх послуг бібліотека активно використовує маркетингові інструменти. Це включає створення рекламних кампаній, участь у заходах та виставках, а також використання соціальних мереж та інтернет-реклами. Управління якістю Бібліотека впроваджує систему управління якістю безперервного вдосконалення своїх послуг. Це включає аналіз потреб користувачів, оцінку якості обслуговування та впровадження покращень на основі отриманих даних.

Інтернаціоналізація. Розвиток міжнародного співробітництва є важливим аспектом стратегії розвитку бібліотеки. Бібліотека бере участь у міжнародних

проектах та програмах, обмінюється досвідом та ресурсами із зарубіжними партнерами, що сприяє розвитку інформаційно-аналітичної діяльності на світовому рівні.

Етичні аспекти. Під час організації своєї діяльності бібліотека дотримується високих етичних стандартів. Це включає дотримання законодавства щодо захисту даних користувачів, конфіденційності інформації та правильного використання інформаційних ресурсів.

Стан інформаційно-аналітичної діяльності НБУ демонструє високий рівень розвитку, інтеграцію сучасних технологій та активну підтримку наукових досліджень. Використання аналітичних інструментів, баз даних та електронних ресурсів дозволяє НБУ надавати якісні та актуальні інформаційні послуги, що сприяє розвитку науки та освіти в Україні. Постійне вдосконалення методів та інструментів, а також розвиток професійних навичок бібліотекарів є запорукою успіху в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотеки.

3.2. Перспективи вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності бібліотечної установи

Інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеках є важливою складовою, яка впливає на якість обслуговування користувачів та ефективність функціонування бібліотеки. Для вдосконалення цієї діяльності бібліотечні установи повинні враховувати сучасні тенденції та виклики, пов'язані з інформаційним суспільством, а також активно впроваджувати нові технології та методи. У цьому підрозділі розглянемо основні перспективи вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек, зокрема Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУ).

Одним із головних напрямків вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки є впровадження сучасних технологій. Цифровізація ресурсів стає ключовим аспектом модернізації бібліотек. Цифрові бібліотеки

дозволяють забезпечити зручний доступ до інформації з будь-якої точки світу та у будь-який час. Це особливо важливо в умовах обмежень, таких як пандемії, коли фізичний доступ до бібліотек може бути обмеженим.

Для забезпечення ефективного функціонування цифрових бібліотек необхідно розробляти та підтримувати електронні каталоги, оцифровувати рідкісні та цінні видання, а також надавати доступ до глобальних баз даних та наукових бібліотек. Наприклад, використання хмарних технологій дозволяє зберігати великі обсяги даних та забезпечувати їх доступність. Це сприяє скороченню витрат на фізичне зберігання та управління ресурсами, а також покращує спільну роботу між бібліотеками та іншими установами.

Регулярний аналіз запитів користувачів допомагає бібліотекам краще розуміти їхні потреби та адаптувати свої послуги. Використання методів аналізу даних дозволяє виявляти популярні теми, передбачати зміни в інтересах користувачів та оптимізувати колекції бібліотечних ресурсів. Це дозволяє бібліотекам оперативно реагувати на запити та надавати найбільш актуальну інформацію.

Активний моніторинг наукових та інформаційних потоків є ще одним важливим напрямком. Це включає передплату на наукові журнали, моніторинг публікацій у провідних базах даних та взаємодію з науковими спільнотами. Використання сучасних аналітичних інструментів дозволяє бібліотекам проводити глибокий аналіз даних та виявляти важливі тенденції.

Навчання та підвищення кваліфікації працівників бібліотеки є важливим чинником успішної роботи. Регулярні тренінги, курси підвищення кваліфікації та участь у професійних конференціях допомагають бібліотекарям освоювати нові технології та методи роботи з інформацією. Інвестування у професійний розвиток співробітників сприяє покращенню якості обслуговування користувачів та впровадженню інноваційних рішень.

Сучасні аналітичні інструменти дозволяють бібліотекам проводити глибокий аналіз даних та виявляти важливі тенденції. Наприклад, використання програмного забезпечення для аналізу текстів, статистичного аналізу та

візуалізації даних допомагає покращувати якість послуг, оптимізувати процеси та приймати обґрунтовані рішення.

Таблиця 3.2.1

Основні напрямки вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності

Напрямок	Опис
Цифровізація ресурсів	Перехід до електронних ресурсів для розширення доступу користувачів до інформації.
Використання хмарних технологій	Зберігання великих обсягів даних у хмарних сервісах для забезпечення доступності та зручного управління ресурсами.
Аналіз запитів користувачів	Регулярний аналіз запитів для розуміння потреб користувачів та оптимізації колекцій бібліотечних ресурсів.
Моніторинг інформаційних потоків	Активне відстеження наукових та інформаційних потоків для своєчасного оновлення колекцій та забезпечення доступу до актуальної інформації.
Підвищення кваліфікації персоналу	Регулярні тренінги, курси підвищення кваліфікації та участь у професійних конференціях для освоєння нових технологій та методів роботи.

Інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеці є комплексним і багатогранним процесом, який включає різні етапи і методи, кожен з яких відіграє важливу роль у забезпеченні користувачів якісною та актуальною інформацією. Постійне вдосконалення інструментів та методів, а також розвиток професійних навичок бібліотекарів є ключем до успіху в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотеки.

Таблиця 3.2.2

Основні інструменти та методи аналітичної діяльності

Інструмент	Опис
Програмне забезпечення для аналізу текстів	Використовується для аналізу великих обсягів текстової інформації та виявлення ключових тенденцій.
Статистичний аналіз	Застосовується для кількісного аналізу даних та виявлення закономірностей.
Візуалізація даних	Допомагає візуально представляти дані для легшого сприйняття та аналізу.

Бібліотеки мають активно відстежувати наукові та інформаційні потоки, щоб своєчасно оновлювати свої колекції. Це включає передплату на наукові

журнали, моніторинг публікацій у провідних базах даних та взаємодію з науковими спільнотами. Моніторинг інформаційних потоків допомагає бібліотекам залишатися на передовій лінії наукових досліджень та надавати своїм користувачам найсвіжіші дані.

Навчання та підвищення кваліфікації працівників бібліотеки є важливим чинником успішної роботи. Регулярні тренінги, курси підвищення кваліфікації та участь у професійних конференціях допомагають бібліотекарям освоювати нові технології та методи роботи з інформацією. Інвестування у професійний розвиток співробітників сприяє покращенню якості обслуговування користувачів та впровадженню інноваційних рішень.

Активна участь у професійних асоціаціях, таких як Українська бібліотечна асоціація (УБА) та Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ (IFLA) дозволяє бібліотекарям обмінюватися досвідом, брати участь в обговореннях та отримувати доступ до нових досліджень та розробок. Це також сприяє встановленню корисних контактів та співпраці з колегами з інших бібліотек та установ.

Бібліотеки повинні активно працювати над підвищенням інформаційної грамотності серед своїх співробітників, так і серед користувачів. Це включає організацію курсів та семінарів з основ роботи з інформацією, використання бібліотечних ресурсів та сучасних технологій. Інформаційно-письменні користувачі більш ефективно використовують ресурси бібліотеки і краще адаптуються до змін в інформаційному середовищі.

Забезпечення зручних та комфортних умов для роботи та відпочинку користувачів є важливим завданням для бібліотек. Це включає оновлення інтер'єру, покращення освітлення, створення зон для тихого читання та активного спілкування, а також забезпечення доступу до Wi-Fi та сучасних комп'ютерних станцій. Комфортне середовище сприяє збільшенню часу, проведеного користувачами бібліотеці, та підвищення їх задоволеності послугами.

Впровадження систем персоналізації дозволяє бібліотекам адаптувати свої послуги до кожного користувача. Це може включати рекомендації щодо книг та ресурсів на основі попередніх запитів, персоналізовані повідомлення про нові надходження та заходи, а також створення індивідуальних профілів для зручного доступу до ресурсів. Персоналізація послуг підвищує задоволеність користувачів та сприяє лояльності до бібліотеки.

Регулярне проведення опитувань та анкетування користувачів допомагає бібліотекам збирати відгуки та пропозиції щодо покращення роботи. Важливо враховувати думки користувачів при розробці нових послуг та зміні існуючих процесів. Зворотний зв'язок дозволяє бібліотекам бути більш орієнтованими на потреби своїх користувачів та оперативно реагувати на їхні запити.

Взаємодія зі школами, коледжами та університетами сприяє розвитку освітніх програм та залученню нових користувачів. Бібліотеки можуть проводити спільні заходи, лекції та семінари, а також надавати доступ до спеціалізованих ресурсів для студентів та викладачів. Така співпраця зміцнює зв'язки між бібліотеками та освітніми установами та сприяє розвитку науки та освіти.

Обмін ресурсами та досвідом з іншими бібліотеками дозволяє розширити доступ користувачів до різноманітних інформаційних джерел. Це може включати міжбібліотечний абонемент, спільні проекти з оцифрування рідкісних видань та обмін науковою інформацією. Партнерство з іншими бібліотеками допомагає покращити якість наданих послуг та розширити можливості користувачів.

Організація спільних заходів із громадськими та культурними організаціями залучає нових користувачів та підвищує культурну значущість бібліотеки. Це може включати проведення виставок, концертів, кіносеансів та інших культурних заходів, які зацікавлять різні верстви населення. Взаємодія з громадськими організаціями зміцнює зв'язки бібліотеки з місцевою спільнотою та сприяє розвитку культурного життя.

Розробка та реалізація маркетингових стратегій допомагає залучити нових користувачів та інформувати про послуги, що надаються. Це може включати створення рекламних матеріалів, проведення інформаційних кампаній та активне використання соціальних мереж для просування бібліотеки та її ресурсів.

Активна присутність у соціальних мережах дозволяє бібліотекам оперативно інформувати користувачів про новинки, заходи та послуги. Соціальні мережі також є платформою для взаємодії з користувачами, отримання зворотного зв'язку та проведення опитувань. Використання соціальних мереж допомагає бібліотекам залучати молодь та бути помітними в інформаційному просторі.

Проведення культурних та освітніх заходів, таких як виставки, лекції, майстер-класи, допомагає привернути увагу до бібліотеки та її ресурсів. Заходи можуть бути спрямовані на різні вікові та соціальні групи, що сприяє розширенню аудиторії бібліотеки та підвищенню її значущості.

Розробка та впровадження нових сервісів, таких як електронні читальні зали, віртуальні виставки, онлайн-консультації, дозволяє бібліотекам залишатися актуальними та задовольняти потреби сучасних користувачів. Нові сервіси повинні бути орієнтовані на зручність та доступність, забезпечуючи користувачам можливість отримувати інформацію у будь-якому місці та у будь-який час [2].

Створення освітніх програм та курсів для різних вікових груп допомагає залучити нових користувачів та розширити аудиторію бібліотеки. Освітні програми можуть включати курси з цифрової грамотності, літературні клуби, мовні курси та інші активності, які сприяють розвитку знань та навичок користувачів.

Реалізація тематичних проєктів і програм, спрямованих різні групи користувачів, допомагає задовольнити їх специфічні інформаційні потреби. Тематичні проєкти можуть бути присвячені науці, мистецтву, історії, екології та іншим актуальним темам, що приваблює інтерес та участь користувачів.

Впровадження технологій та сервісів, які роблять бібліотечні ресурси, доступні для людей з обмеженими фізичними можливостями, є важливим кроком до інклюзивності. Це може включати адаптивні технології, спеціальні програми та обладнання, а також архітектурні рішення, які забезпечують доступність приміщень.

Надання інформації та ресурсів різними мовами допомагає задовольнити потреби багатомовних спільнот та іноземних користувачів. Бібліотеки можуть розширити свої колекції книг, журналів та інших матеріалів різними мовами, а також надати багатомовні інтерфейси для своїх електронних каталогів та сервісів.

Відновлення та модернізація бібліотечних приміщень сприяє створенню комфортних умов для користувачів. Це включає оновлення інтер'єру, покращення освітлення, створення зручних зон для читання та роботи, а також забезпечення доступу до сучасних технологій. Сучасна та комфортна інфраструктура приваблює більше відвідувачів та сприяє збільшенню часу, що проводиться у бібліотеці.

Впровадження екологічно чистих практик, таких як використання енергоефективних технологій, переробка відходів та просування екологічної поінформованості серед користувачів, допомагає бібліотекам стати більш стійкими та екологічними. Екологічні ініціативи також сприяють покращенню іміджу бібліотеки та залученню користувачів, які дбають про довкілля.

Публікація даних про діяльність бібліотеки, включаючи статистику відвідуваності, використання ресурсів та фінансову звітність, підвищує довіру користувачів та партнерів. Відкриті дані сприяють прозорості роботи бібліотеки та дозволяють користувачам та партнерам краще розуміти її діяльність та досягнення.

Активна участь в обговореннях та консультаціях з місцевою спільнотою допомагає бібліотекам виявляти потреби та очікування користувачів. Це може включати проведення громадських зустрічей, опитувань та анкетування, що

дозволяє бібліотекам бути більш орієнтованими на спільноту та оперативно реагувати на запити користувачів.

Бібліотеки можуть відігравати роль громадських центрів, надаючи простір для зустрічей, обговорень та спільної роботи. Відкриті зони, зали для зборів та заходи дозволяють залучати людей різного віку та інтересів, створюючи умови для міжособистісного спілкування та взаємодії.

Бібліотеки можуть стати майданчиками для проведення громадських заходів, таких як виставки, семінари, громадські обговорення та форуми. Підтримка громадських ініціатив сприяє залученню населення до діяльності бібліотеки та зміцненню її ролі у суспільстві.

Організація консультаційних послуг для користувачів на різні теми, такі як наукові дослідження, підготовка рефератів та курсових робіт, інформаційні пошуки та інші спеціалізовані питання. Такі послуги можуть надаватися як у очній формі, так і онлайн, що робить їх доступними для широкої аудиторії.

Створення дослідницьких груп та клубів за інтересами, де користувачі можуть обговорювати та спільно працювати над конкретними темами. Це сприяє не лише поглибленому вивченню питань, що цікавлять, а й розвитку навичок колективної роботи та обміну знаннями.

Збір та зберігання матеріалів, пов'язаних з історією та культурою регіону, є важливим завданням для бібліотек. Це може включати оцифрування історичних документів, збір усних історій, створення архівів фотографій та відеоматеріалів, а також проведення виставок та лекцій про місцеву історію.

Реалізація проєктів, спрямованих на вивчення та популяризацію місцевої культури та історії, сприяє зміцненню культурної ідентичності та привертає увагу до унікальної спадщини регіону. Бібліотеки можуть співпрацювати з місцевими істориками, музеями та освітніми установами для проведення таких проєктів.

Організація мобільних бібліотек та пунктів видачі книг у віддалених районах та місцях з обмеженим доступом до бібліотечних послуг. Це дозволяє

забезпечити доступ до інформації та ресурсів для всіх категорій населення, включаючи мешканців сільських районів та малонаселених територій.

Розробка та впровадження мобільних програм та онлайн-сервісів, які дозволяють користувачам отримувати доступ до бібліотечних ресурсів, записуватися на заходи, продовжувати книги та отримувати консультації віддалено. Це робить бібліотечні послуги більш доступними та зручними для сучасних користувачів. [3]

Організація освітніх та розвиваючих програм для дітей та підлітків, включаючи читання книг, творчі майстер-класи, наукові гуртки та інші активності. Такі програми сприяють розвитку інтересу до читання та навчання, а також формування навичок критичного мислення та творчості.

Проведення освітніх курсів та семінарів для дорослих з різних тем, таких як цифрова грамотність, фінансова грамотність, здоровий спосіб життя та інші актуальні питання. Це допомагає користувачам розвивати нові навички та знання, які можуть бути корисні у повсякденному житті та професійній діяльності.

Впровадження енергоефективних та екологічно чистих технологій у роботу бібліотеки, таких як використання поновлюваних джерел енергії, системи управління енергоспоживанням та переробка відходів. Це сприяє зниженню екологічного сліду бібліотеки та підтримці сталого розвитку.

Організація заходів та програм, спрямованих на підвищення екологічної обізнаності користувачів, включаючи лекції, виставки, майстер-класи та інші активності. Це допомагає формувати екологічну культуру та прищеплювати навички сталого способу життя.

Створення на базі бібліотек наукових лабораторій та центрів, що надають ресурси та умови для проведення досліджень та розробки інноваційних проєктів. Це може включати доступ до наукових баз даних, спеціалізованого обладнання та консультації експертів.

Надання підтримки стартапам та інноваційним проєктам, включаючи надання простору для роботи, консультації з питань бізнесу та доступ до

інформації. Бібліотеки можуть стати центрами інноваційної діяльності, які сприятимуть розвитку підприємництва та нових технологій.

Створення спільних проєктів з музеями та архівами для організації виставок, конференцій та освітніх програм. Така співпраця допомагає об'єднувати зусилля різних установ для популяризації культури та історії, а також збільшує охоплення аудиторії.

Партнерство з медіа-центрами та студіями для створення мультимедійних ресурсів та контенту, таких як відеолекції, подкасти та віртуальні екскурсії. Це розширює можливості бібліотек щодо надання інформації та освітніх матеріалів у різних форматах [24].

Організація заходів та програм, спрямованих на підтримку етнічних та культурних меншин, включаючи мовні курси, культурні заходи та клуби з інтересів. Це сприяє інтеграції та підтримці культурного розмаїття у суспільстві.

Розробка та впровадження спеціальних програм та послуг для людей з обмеженими фізичними можливостями, включаючи доступ до адаптивних технологій, аудіокниг та спеціалізованих програм. Це сприяє інклюзивності та рівному доступу до інформації для всіх категорій користувачів.

Регулярне проведення аналізу використання бібліотечних ресурсів виявлення найбільш затребуваних матеріалів і послуг. Це дозволяє оптимізувати колекції та послуги, роблячи їх більш релевантними для користувачів.

Впровадження систем для збирання та аналізу зворотного зв'язку від користувачів допомагає бібліотекам отримувати цінну інформацію про якість наданих послуг та виявляти області для покращення. Це може включати онлайн-опитування, анкетування та збирання відгуків на сайті бібліотеки.

Організація віртуальних заходів, таких як вебінари, онлайн-лекції та віртуальні виставки, дозволяє залучати аудиторію з різних регіонів та країн. Це розширює охоплення заходів та робить їх доступними для людей, які не мають можливості відвідувати бібліотеку особисто.

Проведення заходів у гібридному форматі, що поєднує очну та віртуальну участь, дозволяє задовольнити потреби різних груп користувачів. Це включає

оснащення бібліотек сучасним обладнанням для проведення трансляцій та запису заходів.

Створення бренду бібліотеки: Розробка унікального бренду та візуальної ідентичності бібліотеки допомагає створити образ, що запам'ятовується, і підвищити впізнаваність. Це може включати створення логотипу, фірмового стилю та активне просування бібліотеки у соціальних мережах та інших каналах.

Використання цільової реклами та стратегій просування для залучення нових користувачів та інформування про нові послуги та заходи. Це може включати використання платних рекламних кампаній в Інтернеті, участь у місцевих подіях та публікацію новин у місцевих ЗМІ.

Активна участь у грантових програмах та пошук субсидій для фінансування проєктів та ініціатив бібліотеки. Це допомагає забезпечити додаткове фінансування та реалізовувати масштабні проєкти, спрямовані на розвиток бібліотеки.

Організація кампаній зі збору коштів та залучення партнерів з бізнесу та громадських організацій для підтримки бібліотеки. Це може включати спонсорські програми, благодійні заходи та участь у корпоративній соціальній відповідальності компаній.

Впровадження сучасних систем автоматизації для управління бібліотечними процесами, такими як каталогізація, видача та повернення книг, облік користувачів та інші адміністративні завдання. Це підвищує ефективність роботи бібліотеки та знижує витрати на керування [1].

Використання систем керування контентом для організації та оновлення веб-сайту бібліотеки, а також керування електронними ресурсами. Це забезпечує зручний доступ до інформації та покращує взаємодію з користувачами.

Таким чином, перспективи вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності бібліотечної установи включають впровадження нових технологій, розвиток аналітичної діяльності, підвищення кваліфікації персоналу та активне використання сучасних аналітичних інструментів. Це дозволить бібліотекам

ефективніше виконувати свої функції, задовольняти інформаційні потреби користувачів та підтримувати наукові дослідження та інновації.

Висновки до розділу 3

У розділі 3 проаналізовано стан і перспективи вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. На основі проведеного дослідження можна зробити кілька важливих висновків.

1. Інформаційно-аналітична діяльність НБУ знаходиться на високому рівні, завдяки інтеграції сучасних технологій і методів. Ця діяльність є ключовою у забезпеченні доступу до наукової та освітньої інформації, а також у підтримці наукових досліджень. Основні напрямки діяльності бібліотеки включають надання доступу до електронних та друкованих ресурсів, проведення аналізу наукової інформації, підтримку досліджень, організацію освітніх програм та активне використання аналітичних систем.

2. Впровадження нових технологій є однією з головних перспектив вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності. Цифровізація ресурсів дозволяє забезпечити зручний доступ до інформації з будь-якої точки світу у будь-який час, що є особливо важливим в умовах обмеженого фізичного доступу до бібліотек. Хмарні технології сприяють зберіганню великих обсягів даних та забезпечують їх доступність і зручне управління. Це дозволяє скорочувати витрати на фізичне зберігання та управління ресурсами, а також покращує співпрацю між бібліотеками та іншими установами.

3. Розвиток аналітичної діяльності є ще одним важливим напрямком вдосконалення. Регулярний аналіз запитів користувачів дозволяє бібліотекам краще розуміти їхні потреби та адаптувати свої послуги для забезпечення актуальної та достовірної інформації. Моніторинг наукових та інформаційних потоків, передплата на наукові журнали, моніторинг публікацій у провідних

базах даних та взаємодія з науковими спільнотами сприяють своєчасному оновленню колекцій бібліотеки.

4. Підвищення кваліфікації персоналу є важливим чинником успішної роботи бібліотеки. Регулярні тренінги, курси підвищення кваліфікації та участь у професійних конференціях допомагають бібліотекарям освоювати нові технології та методи роботи з інформацією, що сприяє покращенню якості обслуговування користувачів та впровадженню інноваційних рішень.

5. Розвиток інформаційної грамотності користувачів є важливою складовою інформаційно-аналітичної діяльності. Бібліотеки організують тренінги, семінари та інші освітні заходи, що навчають користувачів ефективному пошуку, оцінці та використанню інформації. Це допомагає користувачам краще орієнтуватися в інформаційному просторі та використовувати наявні ресурси з максимальною ефективністю.

6. Перспективи вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності НБУ включають активне використання сучасних технологій, розвиток аналітичної діяльності, підвищення кваліфікації персоналу та активну взаємодію з користувачами. Сучасні аналітичні інструменти дозволяють бібліотекам проводити глибокий аналіз даних та виявляти важливі тенденції. Використання програмного забезпечення для аналізу текстів, статистичного аналізу та візуалізації даних допомагає покращувати якість послуг, оптимізувати процеси та приймати обґрунтовані рішення.

7. Інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеці є комплексним і багатогранним процесом, який включає різні етапи і методи, кожен з яких відіграє важливу роль у забезпеченні користувачів якісною та актуальною інформацією. Постійне вдосконалення інструментів та методів, а також розвиток професійних навичок бібліотекарів є ключем до успіху в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотеки.

Таким чином, НБУ імені В.І. Вернадського продовжує розвиватися як провідна бібліотечна установа, активно впроваджуючи новітні технології та методи для забезпечення високої якості інформаційно-аналітичних послуг.

Постійне вдосконалення процесів та розвиток професійних навичок працівників є запорукою успіху в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотеки, що сприяє розвитку науки та освіти в Україні.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження в рамках кваліфікаційної роботи розкриває важливість і багатогранність інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеках, зокрема в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського. Дослідження включало аналіз основних цілей і завдань інформаційно-аналітичної діяльності, сучасних інструментів і методів, а також стан і перспективи вдосконалення цієї діяльності. На основі отриманих результатів визначено основні висновки до роботи.

Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек є центральною складовою забезпечення наукової та освітньої діяльності. Визначено, що основною метою цієї діяльності є забезпечення доступу до актуальної та достовірної інформації, допомога користувачам у пошуку необхідних даних та надання їм інструментів і методів для аналізу та інтерпретації інформації. Основні завдання включають збір та індексування інформаційних ресурсів, організацію та зберігання інформації, пошук та надання інформації користувачам, аналіз і оцінку інформації, створення інформаційних продуктів, проведення інформаційних досліджень та навчання користувачів. Це підкреслює важливість систематичного підходу до управління інформаційними ресурсами та необхідність постійного вдосконалення бібліотечних послуг.

Досліджено технології та методи, які використовуються в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотек. Використання сучасних інструментів і методів дозволяє ефективно збирати, обробляти, аналізувати та надавати інформацію користувачам. Це включає використання електронних каталогів, баз даних, пошукових систем, аналітичних інструментів і програмного забезпечення для аналізу даних. Важливим аспектом є також роль бібліотекаря, який виконує функції пошуку і збору інформації, організації та структурування даних, аналізу та оцінки інформації, а також підтримки користувачів. Високий рівень

професійної підготовки бібліотекарів та їхня здатність до постійного навчання є ключем до ефективної інформаційно-аналітичної діяльності.

Розглянуто стан і перспективи вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності НБУ. Виявлено, що бібліотека активно впроваджує сучасні технології та аналітичні інструменти для забезпечення високої якості інформаційних послуг. Використання аналітичних систем, баз даних і електронних ресурсів дозволяє бібліотеці надавати якісні та актуальні інформаційні послуги, що сприяє розвитку науки та освіти в Україні. Основні перспективи вдосконалення включають цифровізацію ресурсів, використання хмарних технологій, регулярний аналіз запитів користувачів, моніторинг інформаційних потоків і підвищення кваліфікації персоналу.

Цифровізація ресурсів є важливим напрямком модернізації бібліотек. Це включає оцифровку рідкісних і цінних видань, розробку та підтримку електронних каталогів, а також забезпечення доступу до глобальних баз даних і наукових бібліотек. Використання хмарних технологій дозволяє зберігати великі обсяги даних та забезпечувати їх доступність, що сприяє скороченню витрат на фізичне зберігання та управління ресурсами. Це також покращує співпрацю між бібліотеками та іншими установами.

Аналіз запитів користувачів є важливим інструментом для розуміння їхніх потреб та адаптації бібліотечних послуг. Регулярний аналіз дозволяє виявляти популярні теми, передбачати зміни в інтересах користувачів та оптимізувати колекції бібліотечних ресурсів. Моніторинг наукових та інформаційних потоків, передплата на наукові журнали, моніторинг публікацій у провідних базах даних та взаємодія з науковими спільнотами сприяють своєчасному оновленню колекцій бібліотеки та забезпеченню доступу до актуальної інформації.

Підвищення кваліфікації персоналу є важливим чинником успішної роботи бібліотеки. Регулярні тренінги, курси підвищення кваліфікації та участь у професійних конференціях допомагають бібліотекарям освоювати нові технології та методи роботи з інформацією. Інвестування у професійний

розвиток співробітників сприяє покращенню якості обслуговування користувачів та впровадженню інноваційних рішень.

Розвиток інформаційної грамотності користувачів є ще одним важливим аспектом інформаційно-аналітичної діяльності. Бібліотеки організують тренінги, семінари та інші освітні заходи, що навчають користувачів ефективному пошуку, оцінці та використанню інформації. Це допомагає користувачам краще орієнтуватися в інформаційному просторі та використовувати наявні ресурси з максимальною ефективністю.

Постійне вдосконалення методів та інструментів, а також розвиток професійних навичок бібліотекарів є ключем до успіху в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотек. Використання сучасних технологій та аналітичних систем дозволяє забезпечити високу якість інформаційних послуг та підвищити ефективність роботи бібліотек, що є важливим для розвитку науки та освіти в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Інформаційно-аналітична діяльність у бібліотеках є багатогранним процесом, що включає різні аспекти, кожен з яких відіграє важливу роль у забезпеченні користувачів якісною та актуальною інформацією. Постійне вдосконалення інструментів і методів, розвиток професійних навичок бібліотекарів та впровадження нових технологій є основою для успішної інформаційно-аналітичної діяльності, що сприяє задоволенню інформаційних потреб користувачів, підтримці наукових досліджень та освітніх програм.

Таким чином, технології інформаційно-аналітичної діяльності відіграють ключову роль у розвитку бібліотечних установ, забезпечуючи їм ефективне управління інформаційними ресурсами, підвищення якості обслуговування користувачів та підтримку наукових досліджень. Впровадження сучасних технологій вимагає від бібліотек постійного оновлення та вдосконалення своїх інформаційних систем, а також розвитку кваліфікованих кадрів, здатних ефективно використовувати ці технології для досягнення поставленої мети.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Автономова Н. Інформаційні продукти та послуги як результат виробничої діяльності бібліотек. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського*. 2009. Вип. 25. С. 253-260.
2. Апшай Н.І. Інформаційне середовище ВНЗ як результат інформатизації. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2011. Вип. 32. С. 125-133. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/hak_2011_32_14/
3. Ашаренкова Н. Г. Мережа публічних бібліотек України: проблеми оптимізації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2009. № 1. С. 26-37. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2009_1_10.
4. Бейліс Л. І. Бібліотека як соціально-комунікативний центр наукової інформації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2008. № 4. С. 64-69. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2008_4_11.
5. Бережна К. С. Web-сайт як джерело доступу користувачів до інформаційних ресурсів бібліотеки. *Роль бібліотеки у створенні когнитивного ресурсу суспільства знань: технології, освіта, наука* : зб. наук. пр. Харків : ХДУХТ, 2016. С. 19-21.
6. Бібліотека як соціокультурний інститут: освітньо-виховна місія // *Вісник Національного авіаційного університету*. Сер.: Філософія. Культурологія. 2010. № 2. С. 155-160. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnau_f_2010_2_34.
7. Бібліотеки області та електронне урядування. URL : http://library.kr.ua/bibsprava/doslid2015_1.html.
8. Білоус В. С. Проектна діяльність – важлива складова розвитку бібліотеки та професійного зростання бібліотекарів : методичні рекомендації. Вінниця, 2014. 80 с.
9. Білоус В. С. Проектна діяльність як інструмент модернізації бібліотеки вищого навчального закладу. *Вісник Книжкової палати*. 2014. № 4. С. 17-18. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2014_4_7.

10. Вилегжаніна Т. Бібліотека в контексті реформ. *Бібліотечна планета*. 2010. № 4. С. 4-5.
11. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія. Київ : Академперіодика, 2014. 362 с.
12. Гранчак Т. Бібліотечно-інформаційні інновації : ідеї, реалії, перспективи. *Бібліотечний вісник*. 2003. № 6. С. 9-13.
13. Давидова І. Соціально-комунікаційна теорія бібліотечної діяльності: становлення та шляхи розвитку. *Бібліотечний вісник*. 2014. № 6. С. 8-12.
14. Дригайло С. В. Бібліотечно-інформаційні продукти і послуги для користувачів наукових бібліотек. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2010. № 4. С. 79-86.
15. Ільганаєва В. О. Бібліотечна освіта: нова парадигма розвитку: моногр. Київ : Ред. Журналу «Бібліотечний вісник», 1996. 256 с.
16. Карамішева К. Онлайн-послуги Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: сучасні підходи та перспективи. *Вісник Книжкової палати*. 2014. № 6. С. 15-18.
17. Кобелєв О. М. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного реструктурування бібліотек України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2009. № 1. С. 45-51.
18. Кобелєв О. М. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек у контексті інституалізації соціальнокомунікаційної сфери суспільства. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2011. № 2. С. 53-58.
URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2011_2_10.
19. Кузьміна Є.І. Розвиток цифрових бібліотек та електронних сервісів. *Бібліотечний вісник*. 2022, №2. С. 22-34.
20. Лобузїна К. В. Бібліотека 3.0: Знання, сховища даних та експерти. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2012. № 1. С. 26-35.
21. Марзіна П. Інформаційно-аналітична діяльність установи. *Декада студентської науки ФФМК* 2023. URL:

<https://mu.edu.ua/storage/MSU/pages/conferences/2023/%D0%94%D0%B5%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B0%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B8%20%E2%80%93%202023.%20%20%D0%A4%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B5%D1%82%20%D1%84%D1%96%D0%BB%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BC%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9.pdf>

22. Мар'їна О. Бібліотека в епоху розвитку технологій Web 3.0. *Вісник Книжкової палати*. 2015. № 7. С. 18-20. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2015_7_6.
23. Матвійчик О. Є. Закономірності розвитку бібліотек як соціокультурних центрів в Україні. URL : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Kis/2009_2/15.pdf.
24. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний веб-сайт. URL : <http://nbuv.gov.ua>.
25. Новицька Т. Л. Хмарні технології як засіб підвищення функціонування електронної бібліотеки). URL : http://lib.iitta.gov.ua/10477/1/Novichka_tezu2015%20%E2%84%961.pdf.
26. Пашкова В. С., Шевченко І. О., Хімич Я. О. Українська бібліотечна асоціація. Публічні бібліотеки України як місце доступу громадян до інформаційних технологій та Інтернету: матеріали дослідження. Київ : Міленіум, 2008. 122 с.
27. Технології та методи аналітичної роботи. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського*. 2021. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/analytics>
28. Петренко, О.А. Використання аналітичних систем у бібліотеках. *Наукові дослідження та розробки*. №3, 2023. С. 45-58.
29. Петрова, І.В. Електронні ресурси та цифрова трансформація бібліотек. *Цифрова бібліотека: перспективи та виклики*: Матеріали Міжнародної конференції. 2019. С. 55-62.

30. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.
31. Про інформацію: Закон України від 02 жовт. 1992 р. № 2657-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
32. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25 черв. 1993 р. № 3322-XII, Київ: Верховна Рада України : офіц. веб-портал. 2014. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3322-12>.
33. Савіна З. І. Сучасний бібліотекар: соціально-психологічний портрет (з досвіду дослідження). *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського*. 2002. Вип. 9. С. 561-566.
34. Семесько В. Питання реформування бібліотечного законодавства. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2012. Вип. 33. С. 250-256. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nprnbuimviv_2012_33_22.
35. Талалаєвська М. Інтеграція публічних бібліотек: співпраця, взаємодія (з досвіду бібліотек різних країн). *Бібліотечна планета*. 2014. № 2. С. 27-31.
36. Терещенко І. Бібліотека як суб'єкт ринку інформаційних продуктів і послуг. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2013. Вип. 35. С. 341-350.
37. Терещенко І. Особливості формування національного ринку електронно-інформаційних продуктів, послуг та сучасна бібліотечна діяльність. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2011. Вип. 30. С. 216-227.
38. Ткаченко Т. П. Засади формування системи якості бібліотеки. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2012. Вип. 37. С. 120-128. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/hak_2012_37_12.
39. Чекмарьов А., Соловяненко Д. Електронне середовище бібліотечної галузі: нові ресурси та можливості. *Бібліотечний вісник*. 2010. № 6. С. 51-54. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2010_6_7.

- 40.Шемаєва Г. В. Перспективні напрями розвитку електронних інформаційних ресурсів бібліотек. *Бібліотечний вісник*. 2012. № 3. С. 3-7. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2012_3_1.
- 41.Щербанюк В. І. Мультимедійна мобільна бібліотека як інноваційна форма обслуговування користувачів. *Бібліотека і книга в цифровому медіасвіті* : матеріали II Всеукр. студ. наук.-практ. конф., 23 верес. 2016 р., м. Київ / М-во освіти і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка ; Укр. бібл. асоц. ; уклад.: О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. Є. Сошинська ; орг. ком.: Г. В. Горбенко [та ін.]. Київ, 2016. С. 93-98.